

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Urtos/5/2020
Identifikačné číslo spisu:	2020010030
Dátum vydania rozhodnutia:	07.10.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:2020010030.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkyň JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. na neverejnom zasadnutí konanom 7. októbra 2020 v Bratislave, prejednal sťažnosť odsúdeného L. V. podanú proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6Ntc/12/2020 zo 7. júla 2020 a takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť odsúdeného L. V. z a m i e t a.

Odôvodnenie

Uznesením Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6Ntc/12/2020 zo 7. júla 2020 bola postupom podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona zamietnutá žiadosť odsúdeného L. V. o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Krajského súdu Eisenstadt, Rakúska republika sp. zn. 7 Hv 25/18w z 28. júna 2018, právoplatného 28. júna 2018, v súvislosti s uznávacím rozsudkom Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 5Ntc/3/2019-88 z 23. mája 2019 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Urto/8/2019 z 30. júla 2019.

Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil v podstate tým, že žiadosti obvineného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nie je možné vyhovieť, nakoľko síce vo vzťahu k odsúdenému možno konštatovať splnenie formálnej podmienky podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody (uplynutie zákonom stanovenej doby výkonu trestu), ako aj splnenia jeho materiálnej podmienky (plnenie povinností odsúdeným a správanie odsúdeného počas výkonu trestu). Čo sa však zostávajúcej materiálnej podmienky podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody týka - predpoklad, že odsúdený bude viesť na slobode riadny život - k tomu krajský súd uviedol, že táto nie je splnená. V tejto súvislosti krajský súd poukázal najmä na odpis z registra trestov vo vzťahu k osobe obvineného, z obsahu ktorého je zrejmé, že odsúdený opakovane páchal trestnú činnosť (bol už sedemkrát súdne trestaný), pričom k hodnoteniu osoby odsúdeného krajský súd prihliadal aj na zahladené odsúdenia ako na okolnosť, z ktorej možno v konečnom dôsledku vyvodiť predpoklad vedenia riadneho života na slobode. Odsúdenému už bola daná šanca viesť riadny život v podobe niekoľkých podmiennečných odsúdení, avšak tento sa napriek tomu dopustil ďalšej trestnej

činnosti, z čoho je možné vyvodiť záver, že predchádzajúce odsúdenia nemali na osobu odsúdeného očakávaný účinok. Preto môže byť náprava odsúdeného zaručená len úplným výkonom nepodmienečného trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený.

Proti tomuto uzneseniu podal riadne a včas sťažnosť odsúdený, pričom v dôvodoch vlastnoručne spísanej sťažnosti uviedol, že podľa jeho názoru boli splnené tak formálne, ako aj materiálne podmienky pre podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody. V minulosti síce bol viackrát súdne trestaný, ale vždy iba podmiennečným trestom, v ktorom sa vždy osvedčil a má sa na neho hľadiť ako na netrestaného. Vo výkone trestu bol na Slovensku prvýkrát a po prepustení chce viesť riadny život. Dobrovoľne absolvoval ročnú protidrogovú terapiu a má zabezpečené bývanie aj prácu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade podanej sťažnosti preskúmal v zmysle § 192 Trestného poriadku správnosť a zákonnosť napadnutého uznesenia ako i konanie, ktoré mu predchádzalo a tak zistil, že sťažnosť odsúdeného L. V. nie je dôvodná.

Z predloženého spisu vyplýva, že krajský súd rozsudkom pod sp. zn. 5Ntc/3/2019 z 23. mája 2019 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Urto/8/2019 z 30. júla 2019 rozhodol podľa § 17 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. tak, že rozsudok Krajského súdu Eisenstadt (Rakúska republika), sp. zn. 7 Hv 25/18w z 28. júna 2018, ktorým bol odsúdený L. V. na tam uvedenom skutkovom základe uznaný za vinného zo zločinu obchodovania s návykovými látkami podľa § 28a ods. 1 druhý, tretí, piaty a šiesty prípad, ods. 4 bod 3 Zákona o návykových látkach, prečinu krádeže vlámaním alebo so zbraňami podľa § 127, § 129 ods. 1 bod 1 a 15 Trestného zákonníka Rakúskej republiky, prečinu odcudzenia bezhotovostných platobných prostriedkov podľa § 241e ods. 1 Trestného zákonníka Rakúskej republiky a prečinu zatajovania listín a dokladov podľa § 229 ods. 1 Trestného zákonníka Rakúskej republiky, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 (troch) rokov a 2 (dvoch) mesiacov, sa na území Slovenskej republiky uznáva a vo zvyšku dosiaľ nevykonaného trestu sa nariaďuje vykonať trest odňatia slobody s tým, že zároveň podľa § 517 ods. 2 Trestného poriadku a § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona rozhodol, že odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody zaraduje do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Za vyššie označený zločin obchodovania s návykovými látkami podľa § 28a ods. 1 druhý, tretí, piaty a šiesty prípad, ods. 4 bod 3 zákona o návykových látkach v znení platnom a účinnom v Rakúskej republike možno v zmysle platnej a účinnej právnej úpravy v Rakúskej republike uložiť trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) až 15 (pätnásť) rokov.

Najvyšší súd ďalej poznamenáva, že z hľadiska posúdenia dotknutého trestného činu ako zločinu vo vzťahu k podmienke výkonu určitej časti trestu pri podmiennečnom prepustení (§ 66, § 67 Trestného zákona) je rozhodujúca právna kvalifikácia podľa cudzieho rozhodnutia (a týmto rozhodnutím kvalifikačne použitého zákona iného štátu), ktoré bolo uznané príslušným súdom Slovenskej republiky, a to z hľadiska kritérií uvedených v § 10 Trestného zákona a § 11 Trestného zákona (forma zavinenia a trestná sadzba trestu odňatia slobody - primerane R 13/2016).

Podľa § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím vzorným správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení súd prihliadne aj na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Z vyššie citovaných ustanovení plynie, že pre podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je nutné, aby odsúdený kumulatívne splnil dve podmienky. Formálnu - vykonal trest v zákonom stanovenej dobe a materiálnu - plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Pokiaľ ide o formálnu podmienku, tú odsúdený splnil tak, ako správne uzavrel aj krajský súd vo svojom uznesení.

Pokiaľ však ide o materiálne podmienky podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody najvyšší súd uvádza, že podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je opodstatnené len vtedy, ak vzhľadom na všetky okolnosti, ktoré môžu mať v rámci konania o podmienenom prepustení význam, je daný predpoklad, že odsúdený po podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody povedie riadny život. Okolnosťou, ktorá má v tejto súvislosti veľký význam, je aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného vrátane vyhodnotenia rizika jeho prípadnej recidívy.

V tejto súvislosti najvyšší súd v prvom rade poukazuje na hodnotenie riaditeľa ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou (č. l. 3 a nasl. spisu). Z jeho obsahu vyplýva, že správanie a vystupovanie počas pobytu odsúdeného v ÚVTOS Bratislava nie je v dostupnej dokumentácii hodnotené; pracovne zaradený nebol a takisto nebol disciplinárne potrestaný ani odmenený. Správanie a vystupovanie počas jeho pobytu v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou je doposiaľ na požadovanej úrovni. Príkazy nariadenia príslušníkov rešpektuje, v osobných veciach si udržiava poriadok. Osobnú hygienu dodržiava, chodí riadne ustrojený, výkonom funkcie z radov odsúdených nie je poverený. Doposiaľ nebol v dotknutom ústave disciplinárne odmenený ani potrestaný, počas výkonu trestu odňatia slobody neabsolvoval žiadny rekvalifikačný kurz ani iné formy vzdelávania. Voľný čas trávi sledovaním televízneho vysielania, čítaním dostupnej literatúry a hraním spoločenských hier. Zo športov preferuje stolný tenis a futbal, je členom športovo - kombinovaného krúžku. Do aktivít v rámci kultúrno - osvetovej činnosti sa zapája, voľný čas trávi zmysluplným spôsobom. Pracovne je zaradený na pracovisko s dohľadom Q.. Pracovné povinnosti si plní k spokojnosti nadriadených a má osvojené pracovné zručnosti a návyky, jeho pracovná morálka je na požadovanej úrovni. Podľa potreby a určenia sa zapája do činností pre všeobecný rozvoj osobnosti odsúdeného v oblasti udržiavania čistoty a upravenosti ubytovacích a spoločenských priestorov ústavu. Po smrti otca bol vychovávaný matkou, mal dvoch vlastných súrodencov, má stredoškolské vzdelanie ukončené maturitou. Pracoval ako vedúci obchodu s potravinovými doplnkami a neskôr ako SZČO v oblasti účtovníctva, prevádzkoval svadobný salón, pred nástupom do výkonu trestu odňatia slobody sa živil trestnou činnosťou. Je rozvedený a bezdetný, nemá vyživovaciu povinnosť a kontakt počas výkonu trestu odňatia slobody udržiava so sestrou a matkou všetkými dostupnými formami, po prepustení by chcel bývať u matky. Nebol zaradený do skupinových foriem práce, je mu venovaný nedirektívny prístup zameraný na rozvoj zodpovednosti a disciplinovanému prístupu k plneniu povinností. Individuálne poradenstvo je zamerané na rozvoj sociálnych zručností a možno v súhrne konštatovať, že odsúdený plní ciele stanovené programom zaobchádzania. Jeho resocializačná prognóza je podľa hodnotenia rizika sociálneho zlyhania menej priaznivá kvôli jeho trestnej minulosti. V súčasnosti nie je v pedagogickej evidencii odsúdeného evidované voči nemu ďalšie trestné stíhanie. Na základe uvedeného je v predmetnom hodnotení sumárne konštatované, že odsúdený preukázal splnenie podmienok na podmienené prepustenie; preto riaditeľ ÚVTOS odporučil odsúdeného podmienené prepustiť.

Na druhej strane však najvyšší súd v zhode s krajským súdom dospel k záveru, že opakované páchanie trestnej činnosti, ktorej sa odsúdený v relatívne krátkom čase dopustil v siedmich prípadoch svedčí o tom, že v jeho prípade nemožno očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. O to viac, ak odsúdenému bola daná šanca prejavíť svoje pozitívne osobnostné kvality rovno niekoľkokrát tak, že mu bol uložený trest s podmieneným odkladom jeho výkonu. Napriek tomu sa však odsúdený dopúšťal ďalšej trestnej činnosti.

Najvyšší súd poznamenáva, že každý si v živote zaslúži dostať šancu na nápravu chyby (chýb), ktorej sa dopustil a na preukázanie, že jeho zlyhanie bolo ojedinelé a už sa nebude opakovať. K odsúdenému boli však súdy doposiaľ rozhodne štedré, a to aj nad obvyklé zvyklosti, avšak tento premárnil svoje šance dokázať spoločnosti, že sa polepšil a išlo len o ojedinelé ľudské zlyhanie. Z histórie správania sa odsúdeného možno vyvodíť, že jeho sklony k porušovaniu zákona a k páchaniu trestnej činnosti prevažujú nad ním prezentovanou ochotou žiť riadny a slušný život. Preto najvyšší súd konštatuje, že pravidlá normálneho spolužitia je odsúdený podľa všetkého schopný rešpektovať zrejme len pod dozorom vo väzení.

Vo vzťahu k námietkam odsúdeného najvyšší súd takisto upozorňuje, že na podmienené prepustenie z výkonu trestu neexistuje „právny nárok“, ktoréhoby sa mohol domáhať ihneď, ako sa po určitú zákonom stanovenú dobu správval vo výkone trestu slušne a vzorne si plnil uložené povinnosti. K tomu najvyšší súd odkazuje aj na doktrínu všeobecne prijatý záver, a sice že: „Zmysel podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol páchateľ automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu, bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania. Podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je totiž na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy“. Takouto okolnosťou, ktorá má pri rozhodovaní o podmienenom prepustení význam, je podľa odbornej literatúry, ako aj bohatej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (viď. napr. uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Urtost/3/2015, sp. zn. 3Urtost/1/2015, sp. zn. 6Urtost/1/2015), aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného, vrátane jeho trestnej činnosti, na čo správne poukázal už krajský súd.

Ak odsúdený poukazuje na uplatnenie fikcie neodsúdenia v niektorých prípadoch, čo znamená, že sa na neho hľadí, ako keby nebol odsúdený, tak v tomto prípade najvyšší súd uvádza, že daná okolnosť nebráni tomu, aby ju súd zohľadnil pri posudzovaní osobnosti odsúdeného, jeho náchylnosti k páchaniu trestnej činnosti, vzťahu k spoločenským hodnotám chráneným právnymi predpismi a teda pri celkovom hodnotení možnosti nápravy odsúdeného. Zahladením odsúdenia alebo zákonnou fikciou neodsúdenia totiž zaniká iba skutočnosť odsúdenia za trestný čin, nie však aj samotná skutočnosť, že páchateľ spáchal trestný čin a bol zaň právoplatne odsúdený, keďže aj zahladené odsúdenie dáva obraz o osobe odsúdeného a jeho sklonoch páchať trestnú činnosť, a oprávňuje súd skúmať existenciu očakávania vedenia riadneho života odsúdeným po jeho prípadnom podmienenom prepustení z výkonu trestu. V jeho prípade teda riziko recidívy - opätovného zlyhania, ak by bol podmienené prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, výrazne prevažuje nad ochotou najvyššieho súdu uveriť, že sa už konečne rozhodol viesť riadny život.

Najvyšší súd sa teda nestotožnil s názorom odsúdeného, že na jeho predchádzajúcu trestnú činnosť nemožno pri rozhodovaní o podmienenom prepustení prihliadať. Naopak, keďže posúdenie otázky prípadnej recidívy je svojím spôsobom vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, súd je vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi ktoré je nutné považovať aj doterajšie sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti. Odsúdený napokon dostal zo strany spoločnosti opakovanú možnosť preukázať, že „miernejší trest“ na jeho nápravu postačuje. Uvedené však nevedlo k pozitívnemu následku - náprave odsúdeného; naopak, k páchaniu trestnej činnosti sa odsúdený vrátil aj napriek ďalším uloženým trestom.

Preto najvyšší súd v úplnostiach zdieľa právny názor a s tým súvisiaci záver krajského súdu o nenaplnení materiálnej podmienky na pozitívne rozhodnutie o žiadosti odsúdeného L. V. o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody a uvádza, že odôvodnenie uznesenia krajského súdu je úplné, zrozumiteľné a presvedčivé. Preto naň v celom rozsahu odkazuje bez potreby ďalej opakovať tam uvedené rozhodné skutočnosti.

S ohľadom na vyššie uvedené neostalo najvyššiemu súdu iné, len rozhodnúť tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.